

Block *Każdemu wolno marzyć. Jakościowa analiza marzeń osób w terminalnej fazie choroby nowotworowej*, Stanisława Steuden *Z rozważań nad mądrością*).

I w końcu – *last but not least* – znajdujemy część **Wokół Osoby Prof. Marii Braun-Gałkowskiej – wspomnienia i refleksje**, o charakterze eseju i osobistych, emocjonalnych rozważań. Ten fragment książki, aczkolwiek nienaukowy, jest w opracowaniu jubileuszowym jak najbardziej zasadny. Sytuuje się jednak poza zasięgiem ewaluacji recenzenta, pozostając subiektywnie zapisanym świadectwem postawy Pani Profesor, percepcji Jej wpływu na narratorów oraz fascynującą lekturą dla Czytelnika.

Z satysfakcją gratuluję redaktorom naukowym podjęcia się udanej próby zmierzenia się z „prawie niemożliwym” – ukazania całego bogactwa pracy naukowej, terapeutycznej czy społecznej Pani Profesor (w sposób jak najbardziej odległy od pomnikowego spiżu), a także inspirującej wartości Jej działań i Jej Osoby, bez trudu odnajdowanej w tekstach przygotowanych przez poszczególnych autorów. Każdy z analizowanych przeze mnie artykułów podejmuje jakiś aspekt ważny pod względem poznawczym (czego doskonałą egzemplifikacją są prace Bogusławy Lachowskiej czy Stanisławy Steuden) i/lub praktycznym (w tym miejscu – również przykładowo – wskażę opracowania Elżbiety Januszewskiej i Andrzeja Januszewskiego czy Elżbiety Trubiłowicz). Pragnę jednak wyraźnie podkreślić, że wszystkie przygotowane teksty reprezentują wysoki i wyrównany poziom naukowy i tworzą treść zamierzonej, przemyślanej i spójnej publikacji.

Jestem przekonana, że mamy do czynienia z pozycją o ogromnej atrakcyjności poznawczej, ponadto o dużej wartości dla praktyków. Gratuluję zespołowi autorów oraz redaktorom naukowym i pozostaję pod wrażeniem Ich wspólnego dzieła, inspirowanego pracą naukową oraz Osobą Pani Profesor Marii Braun-Gałkowskiej.

Dorota Turska

Sprawozdanie z konferencji naukowej „Odkrywając sekrety ludzkiego umysłu – współczesne wyzwania neuropsychologii”, Lublin 18–20 listopada 2011 roku

Neuropsychologia jest dziedziną wiedzy poszukującą i zarazem dostarczającą odpowiedzi na pytania od dawna nurtujące naukowców, a dotyczące istoty związku zachodzącego między mózgiem a zachowaniem człowieka, mózgiem a umysłem, materią a psychiką. Systematycznie powiększa się grono osób zainteresowanych poznaniem i wyjaśnieniem mózgowych mechanizmów zachowania w stanie zdrowia i choroby. Okazją do zaprezentowania wyników najnowszych badań prowadzonych w tym obszarze, a także do wymiany poglądów pomiędzy przedstawicielami nauki i praktyki neuropsychologicznej stała się konferencja na-

ukowa („Odkrywając sekrety ludzkiego umysłu – współczesne wyzwania neuropsychologii”), która odbyła się w dniach 18–20 listopada 2011 roku w Lublinie, w zabytkowych wnętrzach Pałacu Czartoryskich – siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego.

Konferencja została zorganizowana przy współpracy pracowników Zakładu Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii Instytutu Psychologii UMCS oraz studentów Koła Naukowego Psychologów UMCS. Patronat nad Konferencją objęli Jego Magnificencja Rektor UMCS prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski oraz Prezydent Miasta Lublin dr Krzysztof Żuk. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele wszystkich głównych ośrodków uniwersyteckich i badawczych w Polsce, a także prelegenci z Uniwersytetu Wołyńskiego w Łucku. Uczestnikami konferencji byli również psychologowie praktycy, logopedzi, lekarze, oraz studenci – młodzi adepci neuropsychologii.

Wydarzeniem inauguracyjnym Konferencję było uhonorowanie 40-lecia działalności naukowej Pani Profesor Anny Herzyk, kierującej Zakładem Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii, z udziałem Prorektora UMCS prof. dr hab. Stanisława Chibowskiego. W części oficjalnej zabrał również głos Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii prof. nadzw. dr hab. Ryszard Bera, a także Dyrektor Instytutu Psychologii UMCS Pani dr hab. Katarzyna Markiewicz. Otwarcie konferencji uświetnił koncert chóru dziecięcego „Kasjopea” ze Szkoły Podstawowej nr 6 w Lublinie pod dyrekcją Alicji Grzeszczyk.

Podczas konferencji zaprezentowano 32 wykłady i referaty zorganizowane w siedmiu sesjach tematycznych, a także 14 doniesień w formie posterów w ramach sesji plakatowej. Część wystąpień miała charakter przeglądowy i podsumowujący aktualny stan wiedzy dotyczący neuronalnego podłoża wybranych funkcji poznawczych, zaś inne prezentowały wyniki badań eksperymentalnych z zastosowaniem współczesnych metod psychoneurofizjologicznych (EEG, Bio-feedback, Eye-tracking, przeczaszkowa stymulacja magnetyczna – rTMS). Dużą wartość miały również referaty prezentujące neuropsychologiczne charakterystyki rzadko występujących syndromów (np. choroba Wilsona, zespół anarchicznej ręki) ilustrowane studiami przypadków.

Wykład inauguracyjny *Neuropsychologia kliniczna wczoraj, dziś, jutro... Spojrzenie z bliskiej oddali* wygłosiła prof. dr hab. Anny Herzyk, ukazując nie tylko w rysie historycznym przedmiot neuropsychologii klinicznej, ale uwzględniając również obserwowany współcześnie znaczny i imponujący przyrost neurowiedzy oraz rozwój neurotechnologii.

Po krótkiej przerwie rozpoczęła się pierwsza sesja prowadzona przez dr hab. Anetę Borkowską i dr Beatę Daniluk, która poświęcona była rehabilitacji neuropsychologicznej, zarówno jej aspektom metodologicznym, neurobiologicznym, jak i technologicznym. Wykładowcy podkreślali m.in. możliwość aplikacji wiedzy na temat czasowej dynamiki procesów poznawczych w konstruowaniu programów

neurorehabilitacji, a także wykorzystania przezczaszkowej stymulacji magnetycznej (rTMS) jako metody wspierającej w terapii chorych z afazją.

W sesji drugiej, której przewodniczyli prof. dr hab. Danuta Kądziaława i dr Michał Harciarek, omawiano zagadnienia z zakresu neuropsychologii medycznej, koncentrując się na neuropsychologicznej charakterystyce funkcjonowania poznawczego i emocjonalnego chorych z infekcją wirusem HIV, pacjentów po zabiegach kardiochirurgicznych, jak również osób z chorobami naczyniowymi oraz zapaleniem mózgu o charakterze wtórnym.

Trzecia sesja, prowadzona przez dr Łucję Domańską i dr Ewę Zawadzką, dotyczyła między innymi zagadnień związanych z sytuacją człowieka przewlekle chorego oraz możliwości wspierania osób z dysfunkcjami OUN w procesie powrotu do zdrowia. W prezentowanych referatach wskazano na różne profile poznawczego ujęcia choroby w grupach pacjentów z naczyniową patologią mózgu i przewlekłą chorobą somatyczną, determinujące odmienne wzorce angażowania się pacjentów w proces leczenia. Poruszono także zagadnienie czynników modyfikujących poziom samoświadomości deficytów poznawczych u osób ze stwierdzeniem rozsianym. Słuchacze mieli również okazję zapoznania się z organizacją kształcenia w zakresie diagnozy i terapii neuropsychologicznej realizowaną na Uniwersytecie Wołyńskim w Łucku.

W ramach czwartej sesji, prowadzonej przez prof. dr hab. Emilię Łojek i dr Beatę Daniluk, rozważano zagadnienia mózgowych mechanizmów procesów językowych i komunikacyjnych, a także kompetencji metajęzykowych, nawiązując zarówno do rezultatów badań chorych z dysfunkcjami mózgu i afazją, jak też wyników badań osób zdrowych, wykorzystujących nowoczesne techniki neuroobrazowania. Podczas sesji zaprezentowano również raport z badań nad systemami uwagi u chorych z rzadkim schorzeniem genetycznym, jakim jest choroba Wilsona, a także interesujące studium przypadku pacjentki z zespołem anarchicznej ręki. Uczestnicy konferencji mieli również okazję zapoznać się danymi normalizacyjnymi i walidacyjnymi nowego na gruncie polskiej neuropsychologii narzędzia diagnostycznego – Kolorowego Testu Połączeń.

Drugi dzień obrad zakończyła piąta sesja, prowadzona przez prof. dr hab. Annę Herzyk i dr. Pawła Krukowa. Zainteresowanie słuchaczy wzbudziły też referaty prezentujące możliwości wykorzystania metod psychoneurofizjologicznych (EEG, Eye-tracking) w wyjaśnianiu mózgowych mechanizmów wyobraźni i doznań estetycznych. Podczas sesji zaprezentowano także wyniki badań nad poznawczymi uwarunkowaniami teorii umysłu u osób z uszkodzeniami mózgu.

Ostatniego dnia konferencji odbyła się sesja poświęcona neuropsychologii klinicznej dziecka, której przewodniczyły prof. dr hab. Agnieszka Maryniak i dr hab. Aneta Borkowska. O „dialogu serca i rozumu” mówiła w wykładzie plenarnym prof. A. Maryniak, prezentując najnowsze wyniki badań potwierdzające znaczenie regulacji autonomicznej w rozwoju poznawczym i emocjonalnym. W dal-

szej części zaprezentowano rezultaty badań poświęconych społecznym aspektom rozwoju dzieci po prenatalnej ekspozycji na alkohol (FASD), mózgowym mechanizmom zaburzeń przetwarzania słuchowego u dzieci z CAPD (*Central Auditory Processing Disorder*), a także dyskutowano neuropsychologiczne/mózgowe mechanizmy procesów kompensacyjnych u dzieci z dysleksją rozwojową w kontekście teorii atypowego rozwoju mózgu.

Siądma sesja, prowadzona przez prof. nadzw. Ewę Szepietowską i dr Beatę Ledwoch, rozpoczęła się projekcją filmu *Niezwykły człowiek*, przygotowanego przez prof. dr hab. Marię Pąchalską, ilustrującego proces ponownego scallania obrazu siebie i świata, odzyskiwania samoświadomości u pacjenta z anozognozą. Prezentowane w sesji wystąpienia dotyczyły również dyskusji nad przydatnością diagnozy neuropsychologicznej (zwracając szczególną uwagę na ocenę poznania społecznego, procesów emocjonalnych i funkcji wykonawczych) w rozpoznawaniu i różnicowaniu pacjentów z zaburzeniami i chorobami psychiatrycznymi, a także w ustalaniu intencjonalności działania sprawców przestępstw. W dalszej części sesji rozważano obraz zaburzeń językowych w afazji w kontekście dysocjacji procesów uświadamianych i nieuświadamianych, a także stan wiedzy na temat kategorii łagodnych zaburzeń poznawczych (*Mild Cognitive Impairment* – MCI).

W ramach konferencji została zorganizowana sesja plakatowa, podczas której zaprezentowano między innymi problematykę deficytów poznawczych i emocjonalnych u osób starzejących się, zagadnienia zaburzeń mowy i funkcji wykonawczych u dzieci, charakterystykę deficytów językowych w pierwotnej postępującej afazji, a także interesujące opisy przebiegu terapii neuropsychologicznej osób z uszkodzeniami OUN. Wyróżniono i nagrodzono cztery prace: *Przebieg terapii neuropsychologicznej pacjenta po obustronnym niedokrwiennym udarze wzgórza oraz prawej półkuli mózdzku* Gabrieli Goreckiej-Rawlik, *Multilingwizm a afazja* Małgorzaty Maj i Jolanty Panasiuk, *Wartość diagnostyczna wybranych metod oceny neuropsychologicznej a lateralizacja ogniska padaczkowego u pacjentów z lekooporną padaczką skroniową* Alicji Wnuk i Marty Pajórek, oraz *Zespół amnestyczny u osoby dorosłej po resekcji czaszko gardłaka – studium przypadku* Julii Wyszomirskiej.

Konferencję zakończyła dr hab. Aneta Borkowska – przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego, która podziękowała zaproszonym gościom i uczestnikom za udział w konferencji.

Beata Daniluk
Aneta Borkowska